

Σημαντικό βήμα για την προβολή και την προώθηση της ειρηνιστικής πολιτικής και του διαλόγου Ανατολής - Δύσης χαρακτηρίστηκε η 2η Διεθνής Συνδιάσκεψη των Κινημάτων Ειρήνης Ευρώπης - Αμερικής που οργάνωσε η ΚΕΑΔΕΑ στην Αθήνα.

33.2 Πολιτική ειρήνης

Οι εργασίες της τριήμερης Συνδιάσκεψης, ολοκληρώθηκαν την Τετάρτη, με συνέντευξη Τύπου του προεδρείου της στην οποία ανακοινώθηκαν τα συμπεράσματα των τριών ομάδων εργασίας που λειτούργησαν.

Πρόσθετο κύρος στη διεθνή συνδιάσκεψη της «Κίνησης για την Εθνική Ανεξαρτησία, τη Διεθνή Ειρήνη και τον Αφοπλισμό» (ΚΕΑΔΕΑ), έδωσε η ομιλία του πρωθυπουργού Ανδρέα Παπανδρέου ο οποίος αναφέρθηκε στην αντιπαράθεση Ανατολής - Δύσης στον τομέα των εξοπλισμών, στους κινδύνους που απειλούν την ειρήνη, στις διαπραγματεύσεις για τον αφοπλισμό και στην εξωτερική πολιτική της ελληνικής κυβέρνησης.

Τις εργασίες της συνδιάσκεψης, παρακολούθησαν εκπρόσωποι 62 κινημάτων ειρήνης από 28 χώρες με αντιπροσωπείες υψηλού επιπέδου.

Μηνύματα

Ξένων ηγετών

Μηνύματα με αφορμή την έναρξη της διεθνούς συνδιάσκεψης έστειλαν μεταξύ άλλων ο πρωθυπουργός της Ινδίας Ρατζίβ Γκάντι, ο πρόεδρος της Αργεντινής Ραούλ Αλφονσίν και ο πρόεδρος του Μεξικού Μιγκέλ ντε λα Μαδρίδ.

Με το μήνυμά του ο πρωθυπουργός της Ινδίας Ρατζίβ Γκάντι επιβεβαιώνει «τη συνεχή δέσμευσή του να εργαστεί για την ειρήνη και τον αφοπλισμό καθώς και για την προώθηση της πρωτοβουλίας των 6 ηγετών» για την ειρήνη.

Για την προώθηση της πρωτοβουλίας, θα γίνει συνάντηση κορυφής των 6 συντακτών της γνωστής διακήρυξης, στις 28 Ιανουαρίου 1985, στο Νέο Δελχί.

Ο πρόεδρος της Αργεντινής Ραούλ Αλφονσίν αναφέρεται στο μήνυμά του στην πρωτοβουλία των 6 ηγετών και τονίζει ότι ήταν στις 22 Μαΐου 1984 υπογράψαμε το κοινό ανακοινωθέν «γνωρίζαμε πόσο δύσκολο αλλά και συναρπαστικό έργο επιχειρούσαμε, πόσο μεγάλες θα ήταν οι αντιδράσεις και τα εμπόδια, μέχρις ότου φθάσουμε στον αφοπλισμό, την ύφεση και την ειρήνη, όπως γνωρίζαμε ακόμα ότι η πρωτοβουλία που αναλαμβάναμε απαιτούσε μίαν επίμονη και αδιάλειπτη προσπάθεια για τη δημιουργία του κλίματος που θα επέτρεπε ένα γόνιμο διάλογο μεταξύ Ανατολής και Δύσης».

Ο κ. Αλφονσίν υπογραμμίζει επίσης ότι η ανθρωπότητα δεν μπορεί να γίνει, υποχρεωτικά, ο πρωταγωνιστής της ολικής εξαφάνισής της και προσθέτει ότι ο λαός και η κυβέρνηση της Αργεντινής θα συνεχίσουν ανένδοτοι αυτόν τον αγώνα, από το βήμα όλων των Παγκόσμιων Οργανισμών.

Ο πρόεδρος του Μεξικού Μιγκέλ ντε λα Μαδρίδ εκφράζει την επιδοκιμασία της μεξικανικής κυβέρνησης για την πραγματοποίηση της συνδιάσκεψης και στη συνέχεια αναφέρεται στις ειρηνευτικές πρωτοβουλίες της χώρας του.

«Μεταξύ των σχετικών πρωτοβουλιών του Μεξικού», τονίζει μεταξύ άλλων ο κ. ντε λα Μαδρίδ, «ξεχωρίζει λόγω της σπουδαιότητάς της, η δημιουργία της πρώτης αποπυρηνικοποιημένης κατοικημένης ζώνης, τη νομική κατοχύρωση της οποίας εκφράζει η συνθήκη του Τλατελόλκο.

Αναφερόμενος στην προσεχή συνάντηση Σουλτς - Γκρομύκο, ο Μεξικανός πρόεδρος τονίζει ότι «η μεξικανική κυβέρνηση, δέχθηκε με ευχαρίστηση την αναγγελία της συνάντησης, που θα γίνει τον Ιανουάριο του 1985, σκοπός της οποίας θα είναι ο καθορισμός της ημερήσιας διάταξης μελλοντικών διαπραγματεύσεων μεταξύ των δυο χωρών για τα πυρηνικά και διαστράγγια όπλα. Το Μεξικό εκφράζει την

ελπίδα η επανάληψη του διαλόγου μεταξύ των δύο μεγάλων δυνάμεων να καταλήξει στη χαλάρωση της έντασης στις διεθνείς σχέσεις, και να έχει σαν συνέπεια την κατάπαυση του ανταγωνισμού των εξοπλισμών.

Η ευρωπαϊκή ήπειρος αποτελεί μια περιφέρεια μοναδικής σπουδαιότητας για τη διατήρηση της ειρήνης και της διεθνούς ασφάλειας. Είμαστε πεπεισμένοι ότι το μέτρο για τον αφοπλισμό και για την καλλιέργεια της εμπιστοσύνης που θα ληφθούν στην Ευρώπη θα σημάνουν μια αξιοσημείωτη πρόοδο για την επίτευξη του στόχου του γενικού και πλήρους αφοπλισμού κάτω από μια αποτελεσματική διεθνή εποπτεία».

Απευθυνόμενος στους συνέδρους, ο πρόεδρος του Μεξικού καταλήγει:

«Εκφράζοντάς σας τη συμπάθεια του λαού και της κυβέρνησης του Μεξικού για το έργο που πραγματοποιεί ο καθένας στη χώρα του, εκφράζω τις πιο θερμές μου ευχές για να ξεπηδήσει απ' αυτή τη διάσκεψη μια καινούρια ώθηση για την υπόθεση της ειρήνης και του αφοπλισμού».

Μηνύματα έστειλαν επίσης ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ Ζαβιέ Περέζ ντε Κουεγιάρ, ο αρχηγός του SPD Βίλλυ Μπραντ, ο αρχηγός των βρετανών εργατικών Νηλ Κίννοκ, ο πρώην καγκελάριος της Αυστρίας Μπρουνό Κράισκι και ο τ. πρωθυπουργός του Καναδά Πιέρ Ε. Τρυντώ.

Κηρύσσοντας την έναρξη των εργασιών της 2ης Διεθνούς Συνδιάσκεψης των κινημάτων ειρήνης Ευρώπης και Αμερικής που οργάνωσε η ΚΕΑΔΕΑ, ο πρωθυπουργός Ανδρέας Παπανδρέου αναφέρθηκε στους κινδύνους που προκάλε για την παγκόσμια ειρήνη ο ανταγωνισμός των πυρηνικών εξοπλισμών, υπογράμμισε ότι η Ελλάδα «τα τελευταία χρόνια, έχει μεταβάλει την εξω-

τερική της πολιτική και έχει απελευθερωθεί από την πολιτική της μονόπλευρης προσκόλλησης σε ένα συγκεκριμένο μπλοκ, γιατί αυτό, για ένα μικρό κράτος σημαίνει συνεχή καθορισμό της στάσης του, στα διεθνή προβλήματα από άλλους, σημαίνει σταθερή υποταγή».

«Ακολουθούμε τώρα —τόνισε ο Α. Παπανδρέου— μια πολιτική ισόρροπων σχέσεων, που μας επιτρέπει να διακηρύσσουμε με τη δική μας φωνή τις δικές μας έννοιες για την ειρήνη και την ανεξαρτησία των λαών.

Είναι μια πολιτική —συνέχισε— που μας δίνει τη δυνατότητα να κρίνουμε κάθε διεθνές γεγονός με τα δικά μας κριτήρια και όχι με τα κριτήρια των φίλων και συμμάχων μας. Είναι μια πολιτική που μας επιτρέπει να κρίνουμε μόνοι μας αν με κάποια τοποθέτησή μας θα οξύνουμε κάποια αντίθεση που προέκυψε ή θα δράσουμε κατευναστικά. Είναι μια πολιτική που μας επιτρέπει να έχουμε καλές σχέσεις με όλους τους λαούς του κόσμου και να προχωρούμε σε οικονομικές, εμπορικές, επιστημονικές και πολιτιστικές ανταλλαγές με κάθε κράτος που το επιθυμεί όχι γιατί μας το επέβαλαν άλλοι αλλά γιατί, μόνοι μας αυτή την επιλογή. Μα πάνω απ' όλα, είναι μια πολιτική που για το μικρό ελληνικό κράτος που βρίσκεται στη συμβολή τριών ηπείρων, αποτελεί σήμερα, στις δύσκολες αυτές στιγμές της ανθρωπότητας, ιστορική αναγκαιότητα».

Και ο πρωθυπουργός επεσήμανε:

«Μερικοί μας κατηγορούν για αντιφατική πολιτική. Φαίνεται πως δεν μπορούν να καταλάβουν πως είναι δυνατό ένα μικρό κράτος να προσπαθεί να μην έχει εχθρούς αλλά μόνο φίλους.

Εμείς όμως το πιστεύουμε και το επιδιώκουμε. Πιστεύουμε πως με την πολιτική αυτή που την καλούμε πολιτική ελληνική, πολιτική που καθορίζει την Εθνική μας ανεξαρτησία, πολιτική ισό-

ροπη και πολυδιάστατη, όχι μόνο εξυπηρετούμε τα συμφέροντα αυτού του λαού που μέχρι τώρα υπέφερε πολλά, αλλά συγχρόνως συμβάλλουμε στην προσέγγιση των δυο κόσμων, στην εξομάλυνση σχέσεων μεταξύ άλλων κρατών και στην ανάπτυξη ειρηνικών και φιλικών δεσμών μεταξύ των λαών της ευρύτερης περιοχής μας».

Στην ομιλία του ο πρωθυπουργός υπογράμμισε ότι ο 20ος αιώνας καλύπτεται στο μεγαλύτερο μέρος του από τρία μελανά σημεία, που αποτελούν σημαντικούς σταθμούς στην ιστορία της ανθρωπότητας: τους δυο παγκόσμιους πολέμους και την απειλή για τον τρίτο.

Εξηγώντας τα «ελατήρια» του ειρηνιστικού αγώνα, ο Α. Παπανδρέου, είπε ότι οι κυριότεροι λόγοι ανησυχίας είναι:

- η αύξηση των πυρηνικών αποθεμάτων
- η θεωρία περί ακαριαίου πλήγματος
- η όξυνση της διεθνούς έντασης, και
- η έλλειψη εποικοδομητικού διαλόγου και τόνισε ότι αυτές οι τέσσερις αιτίες, όχι μόνο καλοί σύμβουλοι δεν είναι στις σχέσεις των δυο μεγάλων αλλά και δεν προωθούσαν λαμπρό μέλλον για το ανθρώπινο γένος.

«Αλλά ακόμα κι αν υποθέσουμε πως οι ανησυχίες δεν είναι βάσιμες και ότι πυρηνικός πόλεμος δε θα ξεσπάσει, είπε ο πρωθυπουργός, είναι προφανές ότι η διατήρηση μιας τέτοιας ειρήνης —με τεράστιες σπατάλες για εξοπλιστικά προγράμματα— κάνει τα φτωχά κράτη φτωχότερα και απειλεί τα πλουσιότερα με μια χωρίς προηγούμενο οικονομική κρίση, που επέρχεται με μαθηματική ακρίβεια.

Αν δεν ξεσπάσει πυρηνικός πόλεμος οι δυο αντίπαλοι συνασπισμοί θα καταρρεύσουν οικονομικά. Εκείνος δε που θα καταρρέει πρώτος είναι επόμενο πως θα καταρρεύσει και κοινω-

νικά αφού ο αντίκτυπος της οικονομικής του κατάρρευσης στο κοινωνικό του σύστημα θα είναι τρομερός.

Αυτό το γνωρίζουν πολύ καλά οι δυο μεγάλοι που παράλληλα με την εξοπλιστική τους δραστηριότητα καταβάλλουν απεγνωσμένες προσπάθειες να μη γονατίσουν πρώτοι, είτε δεχόμενοι ότι διακατέχονται από το φόβο αυτό και καταβάλλουν πραγματικά τέτοια προσπάθεια —όπως συμβαίνει στη Σοβιετική Ένωση— είτε αρνούμενοι με υπεροψία ένα παρόμοιο ενδεχόμενο— όπως συμβαίνει στην άλλη πλευρά του Ατλαντικού.

Η μόνη πορεία προς τη λύση, είπε ο Α. Παπανδρέου, είναι το τραπέζι των διαπραγματεύσεων, η λύση του συμβιβασμού και της συνύπαρξης.

Αυτός είναι ο βασικός λόγος, υπογράμμισε ο πρωθυπουργός, για τον οποίο πιστεύω ότι στη δύσκολη αυτή στιγμή, τρίτο, απελευθερωμένοι από συμπλέγματα γοήτρου και δυσπιστίας μπορούν και πρέπει να παρέμβουν και να παίξουν διαμεσολαβητικό ρόλο. Εμείς οι 6 που υπογράψαμε την κοινή διακήρυξη, και αναλάβαμε τη γνωστή πρωτοβουλία, πιστεύουμε πως αυτό είναι όχι μόνο δικαίωμα αλλά και καθήκον μας, δικαίωμα όλων των κυβερνήσεων της γης και καθήκον τους, γιατί η εξέλιξη των διαπραγματεύσεων και το αποτέλεσμα τους δεν αφορά μόνο τις ηγετικές δυνάμεις των δυο συνασπισμών αλλά όλους τους λαούς.

Ζητούμε από τις πυρηνικές δυνάμεις να σταματήσουν αμέσως —σαν πρώτο βήμα καλής θέλησης— κάθε δοκιμή, παραγωγή, εγκατάσταση πυρηνικών όπλων και συστημάτων εκτόξευσής τους αλλά και την έρευνα για νεότερα. Ζητούμε την άμεση μεταφορά κονδυλίων από την πολεμική στην κοινωνική ανάπτυξη. Ζητούμε να προχωρή-

σουν οι συνομιλίες με τη βοήθειά μας, για τη προώθηση συμφωνιών συνεργασίας και για τη θεμελίωση ενός κόσμου ειρηνικού, όπου οι λαοί θα ζουν μέσα σε ασφάλεια και συνεργασία μεταξύ τους.

Οι άλλοι

ομιλητές

Τον πρωθυπουργό παρουσίασε στις ξένες αντιπροσωπείες ο πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής της Συνδιάσκεψης Κώστας Παπασυρίδης.

Μετά τον Α. Παπανδρέου, μίλησε ο πρόεδρος της ΚΕΑΔΕΑ Χρήστος Μαρκόπουλος, ο οποίος αναφέρθηκε στην πρωτοβουλία της άσκησης για να αναπτυχθεί και να εδραιωθεί ο διάλογος μεταξύ των κινημάτων ειρήνης Ανατολής και Δύσης.

Τις πρωτοβουλίες της ελληνικής κυβέρνησης και του πρωθυπουργού Ανδρέα Παπανδρέου για τον περιορισμό των πυρηνικών εξοπλισμών και τη διασφάλιση της ειρήνης, εξήρε ο πρόεδρος του Συμβουλίου της Ένωσης του Ανωτάτου Σοβιέτ της ΕΣΔ και πρόεδρος της Σοβιετικής Επιτροπής για την Ευρωπαϊκή Ασφάλεια και Συνεργασία Λεβ Τόλκουνοφ.

Ο κ. Τόλκουνοφ τόνισε ιδιαίτερα ότι «οι πρωτοβουλίες για απύραυλη ζώνη στα Βαλκάρια και στη Βόρεια και Κεντρική Ευρώπη, είναι σημαντικά βήματα προς τη σωστή κατεύθυνση και επανέλαβε τις σοβιετικές προτάσεις για τις διαπραγματεύσεις με τις ΗΠΑ.

«Η ΕΣΣΔ, είπε ο κ. Τόλκουνοφ, είναι πρόθυμη για διαπραγματεύσεις τόσο για τους πυρηνικούς όσο και για τους διαστημικούς εξοπλισμούς, είτε αφορούν πυραύλους μέσου βεληνικού είτε στρατηγικούς.

Η χώρα μας και όλα τα κράτη του Συμφώνου της Βαρσοβίας είναι σαφές ότι δεν επιδιώκουν την υπεροπλία, αλλά δεν θ' αφήσουν να την αποκτήσουν άλλοι», κατέληξε ο σοβιετικός αξιωματούχος.

Στη συνέχεια μίλησε ο πρόεδρος της Επιτροπής Διεθνών Σχέσεων του Ολλανδικού Κοινοβουλίου Ρήλους Τερ Μπέεκ.

Εξάλλου στο Ζάππειο μέγαρο, συνεχίστηκαν την Τρίτη και την Τετάρτη οι εργασίες της συνδιάσκεψης σε τρεις ομάδες εργασίας με τα παρακάτω θέματα:

Α' ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

—Ανάλυση της πολιτικής κατάστασης και των τάσεων στην Ευρώπη σε σχέση με την εγκατάσταση των νέων πυραύλων μέσου βεληνικού. Προβλήματα Δύσης - Ανατολής και Δύσης - Δύσης.

—Σημερινό στάδιο και προοπτικές ύφεσης και ειρηνικής συνύπαρξης και τρόποι βελτίωσης.

Β' ΑΠΟΠΥΡΗΝΙΚΟΠΟΙΗΜΕΝΗ ΕΥΡΩΠΗ

—Νέες εξελίξεις στον ανταγωνισμό των εξοπλισμών και πρωτοβουλίες αφοπλισμού.

—Αφαίρεση των οπλικών συστημάτων μέσου βεληνικού.

—Περιορισμός και ελάττωση των πυρηνικών όπλων.

—Αποπυρηνικοποιημένες ζώνες.

—Μπορεί η ασφάλεια να βασιστεί στους πυρηνικούς εξοπλισμούς;

—Συλλογική συμφωνία για αποκλεισμό πυρηνικών δοκιμών.

—Παρεμπόδιση της στρατικοποίησης του διαστήματος.

—Πολυμερή και μονομερή στάδια για αφοπλισμό.

Γ' ΜΕΤΡΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

— Τρόποι και μέσα συλλογικής ασφάλειας

— Άρνηση πρώτης χρήσης πυρηνικών όπλων

— Άρνηση επιβολής βίας ανάμεσα στις χώρες του ΝΑΤΟ και του Συμφώνου της Βαρσοβίας.

— Πάγωμα και ελάττωση των στρατιωτικών προϋπολογισμών, αφοπλισμός και ανάπτυξη.